

Ajankohtaista liikenne- ja viestintäministeriössä

Susanna Metsälampi, 6.10.2016

Liikennekaari

- Liikennemarkkinoita koskeva tieto digitaaliseksi, avoimeksi ja yhteen toimivaksi
- Asiakkaalle uusia ja parempia palveluita → itsepalvelusta todelliseen palveluun
- Uusia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille
- Lupajärjestelmän keventäminen
  - Markkinoille tulon helpottaminen
  - Selkeät säännöt jakamistalouden toimijoille
- **Säästöjä!**
  - Yhteiskunnalle, asiakkaalle ja yrityksille
- 3 vaihetta: 1. vaihe eduskuntaan 22.9.2016, 2. vaiheen valmistelu käynnistetty

Liikennekaari

Paremmat ja
joustavammat
palvelut

PALVELUT

MaaS-operaattorit,
sovellukset,
kyydinvälitys yms.

Tiedon
hyödyntäminen
ja sääntely

TIETO

Digitaalisten palveluiden mahdollistaminen:
ohjelmointirajapinnat, avoin data, tiedon
yhteentoimivuus

Kevyempi
sääntely ja
markkinoille
pääsy

Liikenne- ja viestintäverkot

Liikenteen digitalisaation edistäminen

- Tieto on viides liikennemuoto!
- Suomella mahdollisuus olla maa, jossa kehitetään uusia tiedon käyttöön perustuvia palveluita ja liiketoimintamalleja
- Toistaiseksi olemassa on vain vähän säännöksiä, joiden tavoitteena on edistää tiedon käyttöä
  - Liikennekaaressa ensimmäiset askeleet
- Liikkumispalvelun tarjoajan on avattava **olennaiset tiedot** muiden palveluntarjoajien saataville
  - Mm. reitit, aikataulut, pysäkit, hinnat, palveluiden saatavuus ja esteettömyystiedot
  - Täsmennetään valtioneuvoston asetuksella, erilaisissa palveluissa olennaisia eri tiedot
- Sama tieto täytyy avata vain kerran

Tiedolla matkaan

Helpotetaan matkaketjujen muodostamista ja yhteentoimivien lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä ja käyttämistä

- Mahdollistetaan, että kolmas osapuoli (kuten MaaS –operaattori) voi myydä kertalipun ja muodostaa matkaketjun ovelta ovelle
  - Kohdistuu luvanvaraisiin henkilöliikenteen toimijoihin
  - Tarjottava vähintään kertalipputuote tai mahdollisuus varata yksittäinen (taksi)matka
  - Toteutettava kevyesti esim. mobiililippuna tai QR-koodilla
  - Helpotuksia erityisesti pienille toimijoille
- Suljetuista ja paikallisista lippujärjestelmistä yhteen toimiviin online – järjestelmiin
  - Julkisten hankintojen kautta vain yhteen toimivia lippu- ja maksujärjestelmiä
  - Auttaa tulevaisuudessa matkaketjujen laajentamista myös kansainvälisesti

Kasvu ja uudet palvelut

Nykyisen ja uuden liiketoiminnan kehittämisestä ja uusien yritysten perustamisesta helpompaa

- Liikennekaaressa mahdollistetaan nykyiset, uudet ja tulevat liikennepalvelut.
- Kaikille toimijoille vähemmän velvollisuuksia.** Pykälien määrä vähenee: ennen 170, nyt alle 100.
- Selkiytetään eri toimijoiden asemaa ja velvollisuuksia: kuljetuspalvelut, välityspalvelut, liikennepalvelut, liikkumispalvelut ja yhdistämisspalvelut.

Suomi-lisät pois

- Joukkoliikenne edellyttää henkilöliikennelupaa.
- Luovutaan joukkoliikenteen reittiliikenneluvasta ja kutsuliikenneluvasta. Tiedot liikenteestä saadaan muutoinkin.
- Joukkoliikenteessä helpotetaan yrittäjiä, mutta säilytetään toimivaltainen viranomaisen toimintamahdollisuudet
  - Yksinoikeuden asettaminen jatkossakin mahdollista (=PSA-suoja).
  - Ilmoitettava toiminnan aloittamisesta ja muutoksista 60 päivää aikaisemmin Liikennevirastolle.
- Tavaraliikenteessä nostetaan luvanvaraisuuden raja EU-minimitasolle eli 3,5 tonniin.
- Kaupallista tavaraliikennettä harjoittavien pakettiautojen (yli 2 t ajoneuvojen) on rekisteröidyttävä Trafiin.
- Enintään 60 km tunnissa kulkevat traktorit vapautettu luvanvaraisuudesta.

Lausuntokierroksen jälkeen tehdyt olennaiset muutokset (1/2)

- **Voimaantulo koko liikennekaaren osalta 1.7.2018**
- **Pienimuotoinen toiminta poistettu**
  - Myös alle 10 000 e/vuosi toiminta luvanvaraista jatkossa
- **Taksitoimintaa koskevat muutokset**
  - Mahdollisuus asettaa enimmäishinnat (Trafi)
  - Pääasiallinen palveluaika ja toiminta-alue (päivystys ja asemapaikka) ilmoitettava
  - Lisätty vaatimus toimipaikasta Suomessa
  - Kuljettajalla oltava riittävä vuorovaikutus- ja kielitaito sekä kyky avustaa erityisryhmiä
  - Lisätty kuljettajan ajolupa (Trafi myöntää, voimassa 5 vuotta kerrallaan)
  - Poikkeus lupavelvollisuudesta vain kunnan, julkisyhteisön ja konsernin sisäisiin kuljetuksiin

Lausuntokierroksen jälkeen tehdyt olennaiset muutokset (2/2)

- **Kaikkea liikennettä koskevat muutokset:**
  - Velvollisuus rekisteröidä ajoneuvo Suomen ajoneuvorekisteriin
- **Tavaraliikennettä koskevat muutokset:**
  - Kaupallista tavaraliikennettä harjoittavien pakettiautojen rekisteröidyttävä Trafille
  - Alle 60 km/h traktoreilta ei vaadita lupaa
- **Kaupunkien joukkoliikenteessä:**
  - Ilmoitettava toiminnan aloittamisesta ja muutoksista 60 päivää aikaisemmin
  - Yksinoikeus voidaan vahvistaa sopimustyyppistä riippumatta ja yksinoikeuden määritelmä lisätty

Taksiliikenne

(1/2)

- Taksiliikenteen harjoittaminen edellyttää taksi-, henkilö- tai tavaraliikennelupaa, lupa toimijakohtainen; lisäksi kuljettajakohtainen ajolupa
- Kiintiöt poistuvat ja Trafi vahvistaa enimmäishinnan vain, jos välttämätöntä (=jos hinnat muuttuvat kohtuuttomiksi)
- Taksiliikenneluvan saamisen edellytykset:
  - Hyvämaineisuus (esim. ei talousrikostuomioita)
  - Vakavaraisuus (esim. ei vero- tai vakuutusmaksulainlyönnejä)
  - Tosiasiallinen ja pysyvä toimipaikka Suomessa (esim. suomalainen Y-tunnus)
    - > Kaikki luvan saamisen edellytykset täyttävät yritykset ja yksityiset henkilöt voivat saada luvan
- Toiminnan harjoittamisen vaatimukset:
  - Ennen matkan alkua kerrottava arvio kokonaishinnasta. Lisäksi Trafilla oikeus antaa määräksi enimmäishinnasta, jos hinnat nousevat kohtuuttoman korkeiksi.
  - Tiedonantovelvollisuus: toiminta-alue (asemapaiikka), palveluajat (päivystys), esteettömät palvelut, maksutavat, ohjeet asiakaspalautteen antamiseksi, menettely virhetilanteissa.

Taksiliikenne

(2/2)

- **Taksinkuljettajan pätevyys: Ajolupa (voimassa 5 vuotta)**
  - Vähintään vuotta aikaisemmin saatu B-luokan ajo-oikeus
  - Ajokorttilain mukaiset vähintään C-luokan ajokortin terveystaamukset
  - Puhdas rikostausta (nykyisinkin kuljettajana toimimisen estävät teot sekä uusia rikosnimikkeitä, jotka vastaavat lasten kanssa työskentelevien henkilöiden rikostaustavaatimuksia ja lisäksi mm. liikennesrikokset)
- **Työnantaja** vastaa siitä, että
  - Taksinkuljettaja täyttää vaatimukset
  - Riittävä vuorovaikutus ja kielitaito
  - Kyky avustaa toimintarajoitteisia
- **Ajoneuvo:** Velvollisuus rekisteröidä ajoneuvo Suomen ajoneuvorekisteriin
- **Trafin tehtävät:**
  - Lupa- ja rekisteriviranomainen, tarkistaa ajoluvan ehdot
  - Voi antaa määräyksiä hinnan ilmoittamisesta sekä tarvittaessa enimmäishinnasta, jos hinnat nousevat kohtuuttoman korkealle
  - Velvollisuus seurata markkinoiden kehitystä

Joukkoliikenne

- **Joukkoliikenne edellyttää henkilöliikennelupaa**
  - EU-säädösten mukainen
- **Luovutaan reitti- ja kutsujoukkoliikenneluvista**
- **Henkilöliikenneluvan saamisen edellytykset**
  - Hyvämaineisuus (esim. ei talousrikostuomioita)
  - Vakavaraisuus (esim. ei vero- tai vakuutusmaksulainlyönnejä)
  - Toimipaikka Suomessa (esim. sivutoimipiste Suomessa)
  - Ammattipätevyysvaatimukset (EU-lainsäädännön mukainen tutkinto)

-> Kaikki luvan saamisen edellytykset täyttävät yritykset ja yksityiset henkilöt voivat saada luvan
- **Toiminnan harjoittamisen vaatimukset:**
  - Ilmoitettava toiminnan aloittamisesta ja muutoksista 60 päivää aikaisemmin Liikennevirastolle
  - Tiedonantovelvollisuus: toiminta-alue, palveluajat, esteetön kalusto, maksutavat, ohjeet asiakaspalautteen antamiseksi ja menettely virhetilanteissa.
- **Yksinoikeuden asettaminen jatkossakin mahdollista (= PSA-suoja)**

Tavaraliikenne

- **Kaupallinen tavarankuljettaminen tiellä edellyttää liikennelupaa kokonaismassaltaan yli 3.5 t ajoneuvoilta**

- alle 60 km/h traktorit vapautettu luvanvaraisuudesta
- Muut nykyiset poikkeukset annetaan jatkossa asetuksella

- **Kaupallista tavaraliikennettä harjoittavien pakettiautojen (yli 2 t ajoneuvojen) on rekisteröidyttävä Trafille**

- **Tavaraliikenneluvan saamisen edellytykset:**

- Hyvämaineisuus (esim. ei talousrikostuomioita)
- Vakavaraisuus (esim. ei vero- tai vakuutusmaksulainlyönnejä)
- Toimipaikka Suomessa (esim. sivutoimipiste Suomessa)
- Ammattipätevyysvaatimukset (EU-lainsäädännön mukainen tutkinto)

-> Kaikki luvan saamisen edellytykset täyttävät yritykset ja yksityiset henkilöt voivat saada luvan

Liikennekaari, II-vaihe

Tavoitteena muodostaa johdonmukainen kokonaisuus kaikkien liikennemuotojen markkinoita ja palveluita koskevista säännöksistä (luvat ja toimintaa koskevat säännökset)

=> **lento-, meri- ja raideliikenne myös mukaan** muodostamaan kokonaisuus liikennekaaren I-vaiheen tieliikenteen säännösten kanssa

Tarkastelussa:

- **Tiedon avoimuus ja käytettävyys**

- Uusia säännöksiä tiedon käytöstä, luovuttamisesta ja rekistereistä

- **Ammattipätevyyssäätelyn uudistaminen kaikissa liikennemuodoissa**

- Kuljetushenkilöstö kaikessa ammattimaisessa liikenteessä

- **Valmiussäännösten tarkastelu osana kokonaisuutta**

Aikataulu:

⇒ valmistelu käynnistynyt elokuussa 2016

⇒ HE-luonnos lausunnoille helmikuussa 2017

⇒ HE eduskuntaan toukokuussa 2017

Ammattipätevyyssäätely

- Kaikki liikennemuodot!
  - Vahvasti EU-tasoisesti säännelty
  - Kaikki mahdolliset Suomi-lisät tarkasteluun
- > Sujuvoitetaan sääntelyä!

Kuljettajakoulutuksen kehittämishanke

- koskee alempia ajokorttiluokkia
- lähtökohtamuistio lausunnolla syksyllä 2016
- HE-luonnos lausunnolle keväällä 2017
- HE eduskuntaan syksyllä 2017

Raskaan kaluston ajokortit

- Kuorma- ja linja-autokorttien käsittely yhdistetty ammattipätevyysvaatimuksien tarkasteluun
- toteutus Liikennekaari-hankkeen toisessa vaiheessa
- HE-luonnos alkuvuodesta 2017
- HE eduskuntaan toukokuussa 2017

Kehittämishankkeen taustat

- Hallitusohjelman normien purkua koskeva kärkihanke
  - Kansallisen lisäsäätelyn arviointi
- Kuljettajakoulutuksen kehittämistyöryhmän ehdotukset vuodelta 2014, mm.
  - osa kehittämisehdotuksista toteutettu syksyllä 2015
  - opetuksen säätelyn sijaan tutkintopainotteisuus alemmissa luokissa
  - kuljettajantutkinnon kehittäminen
  - B-luokan muutokset
    - vaiheistetusta suorittamisesta luopuminen
    - kuljettajaopetuksen aloitusiän alentaminen

Kuljettajakoulutus uudistuksen tavoitteita

- Ajokortin suoritusvaatimusten uudistaminen ja sääntelyn keventäminen liikenneturvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen
  - Selkeytetään, joustavoitetaan ja päivitetään suoritusjärjestelmää
  - Kevennetään hallinnollista taakkaa
  - Alennetaan kustannuksia

Lisäksi vireillä mm.

- Tieliikennelain kokonaisuudistus
- Katsastustoiminnasta annetun lain ja ajoneuvolain muutos